

ZAZNAMENANIE A VYKAZOVANIE SA TÝKA NASLEDUJÚCICH STAVOV ÚČTOVNEJ JEDNOTKY:

- stavov a pohybov majetku,
- stavov a pohybov záväzkov,
- rozdielu majetku a záväzkov,
- vzniku výnosov a nákladov,
- vzniku príjmov a výdavkov,
- výsledku hospodárenia.

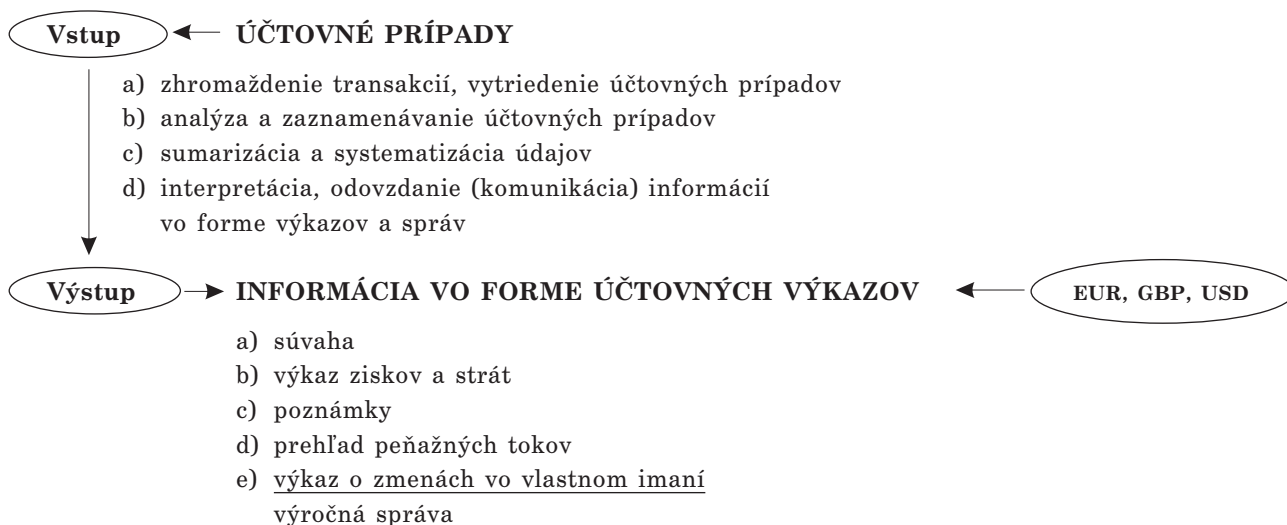
Účtovná jednotka účtuje v sústave **jednoduchého účtovníctva** alebo **podvojného účtovníctva**.

Účtovné prípady sú vstupné údaje účtovného systému a zahŕňajú:

1. **hospodárske operácie** (explicitné – sprevádzané externými dokladmi) – napr. predaj výrobkov, tovaru a služieb, nákup majetku, inkaso odberateľských faktúr, platby dodávateľom, emisia akcií a dlhopisov, vydanie dlhopisov, predaj majetku, vyradenie majetku v dôsledku havárie či prírodnej katastrofy,
2. **účtovné operácie** (implicitné – sprevádzané interným dokladom) – vznikajú zvyčajne v čase účtovnej závierky, povinnosť ich účtovania vyplýva zo zákona o účtovníctve, napr. účtovanie o časovom rozlíšení, tvorbe opravných položiek, odpisoch, kurzových rozdieloch, výsledkoch inventarizácie.

Výstupom informačného systému sú výkazy účtovnej závierky a iné finančné správy.

Definícia účtovníctva ako informačného systému:

ZÁKLADNÉ ÚČTOVNÉ VÝKAZY – súčasť účtovnej závierky:

- a) **Súvaha** – informuje v peňažnom vyjadrení o aktuálnom stave majetku, cudzích a vlastných zdrojov účtovnej jednotky k poslednému dňu účtovného obdobia.
- b) **Výkaz ziskov a strát** – informuje o výnosoch a nákladoch účtovnej jednotky a prezentuje výsledok jej hospodárenia za dané (napr. ročné) účtovné obdobie končiace posledným dňom účtovného obdobia. Výsledok hospodárenia sa člení podľa toho, v akej činnosti bol vygenerovaný, na výsledok hospodárenia z **bežnej činnosti**, zahŕňajúci hospodársku a finančnú činnosť, a výsledok hospodárenia z **mimoriadnej činnosti**.
- c) **Poznámky** – obsahujú vysvetľujúce informácie o spôsobe účtovania, podporné rozvrhy a tabuľky, iné aktíva a iné pasíva.
- d) **Prehľad peňažných tokov** – je výkaz, ktorý informuje o príjmoch a výdavkoch účtovnej jednotky v troch činnostiach: hospodárskej, investičnej a finančnej, t. j. výkaz ziskov a strát zostavený na hotovostnej báze účtovníctva.

Činnosti účtovnej jednotky z pohľadu jej peňažných tokov:

- **hospodárske (prevádzkové) činnosti** – predaj tovaru a služieb a činnosti s tým spojené, nákup zásob, vystavenie faktúr a ich inkasovanie, vznik nákladov z titulu predaja tovaru, spotrebovania služieb, marketing výrobkov, dovoz výrobkov zákazníkom,

z titulu predaja tovaru alebo služieb. Počas kolobehu obežného majetku zvyčajne dochádza k premene jedného krátkodobého aktíva na iné krátkodobé aktívum.

Nákup a výroba

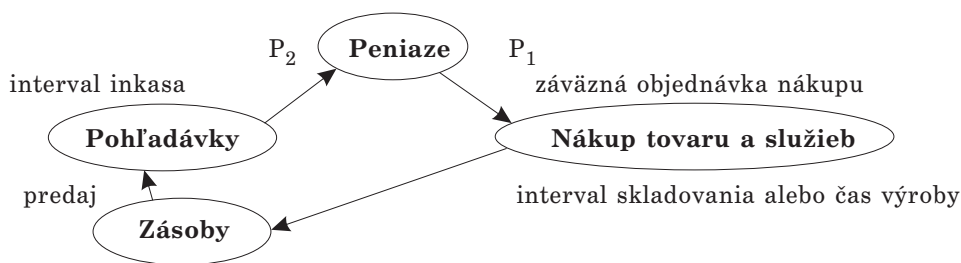
1. a) nakúpiť zásoby – tovar určený na predaj bez fyzickej zmeny zásob alebo zásoby nutné na vykonanie určitej služby zákazníkovi,
- b) nakúpiť zásoby – materiál, suroviny – a použiť ich na výrobu nových výrobkov vo výrobnom procese.

Realizácia

2. Predať tovar alebo hotové výrobky, resp. poskytnúť služby klientom, zinkasovať platbu ihneď v hotovosti alebo vystaviť faktúru.
3. Zinkasovať pohľadávky.

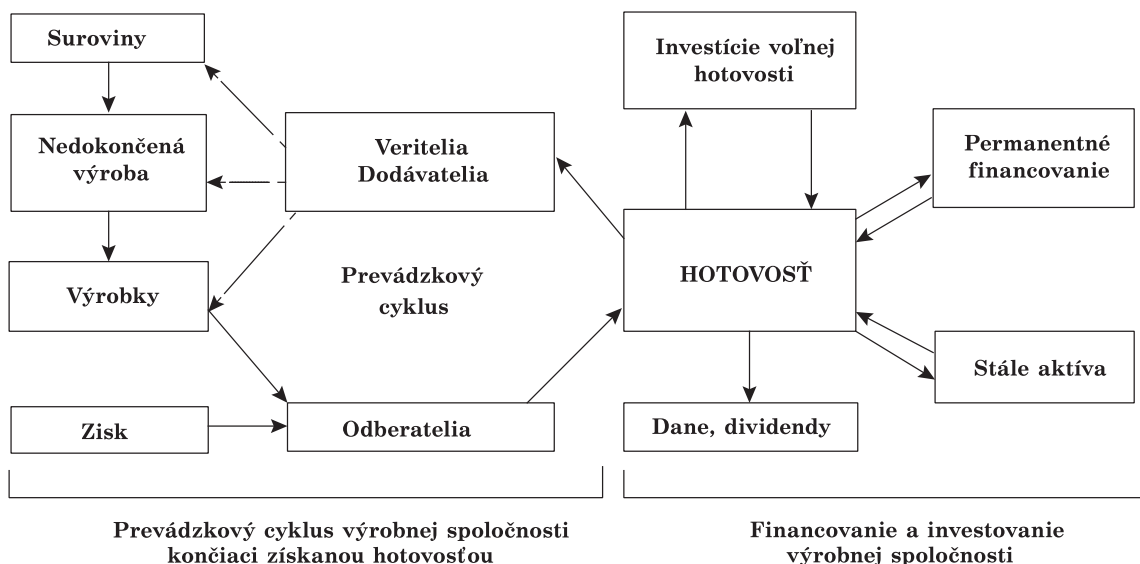
V ziskovej spoločnosti sú získané peňažné prostriedky vyššie ako pôvodne investované peňažné prostriedky o zisk z predaja tovaru, výrobkov či služieb, t. j. $P_2 > P_1$ z hľadiska krátkodobého kolobehu majetku.

$$\text{Pracovný kapitál} = \text{KA (krátkodobé aktíva)} - \text{KZ (krátkodobé záväzky)}$$

Prevádzkový cyklus možno vyjadriť v dňoch, t. j. hovoríme o dĺžke prevádzkového cyklu (vyčísľovať sa ho naučíte vo finančnom manažmente). Detailnejší prevádzkový cyklus výrobnej spoločnosti je opísaný a ilustrovaný na nasledujúcej schéme.

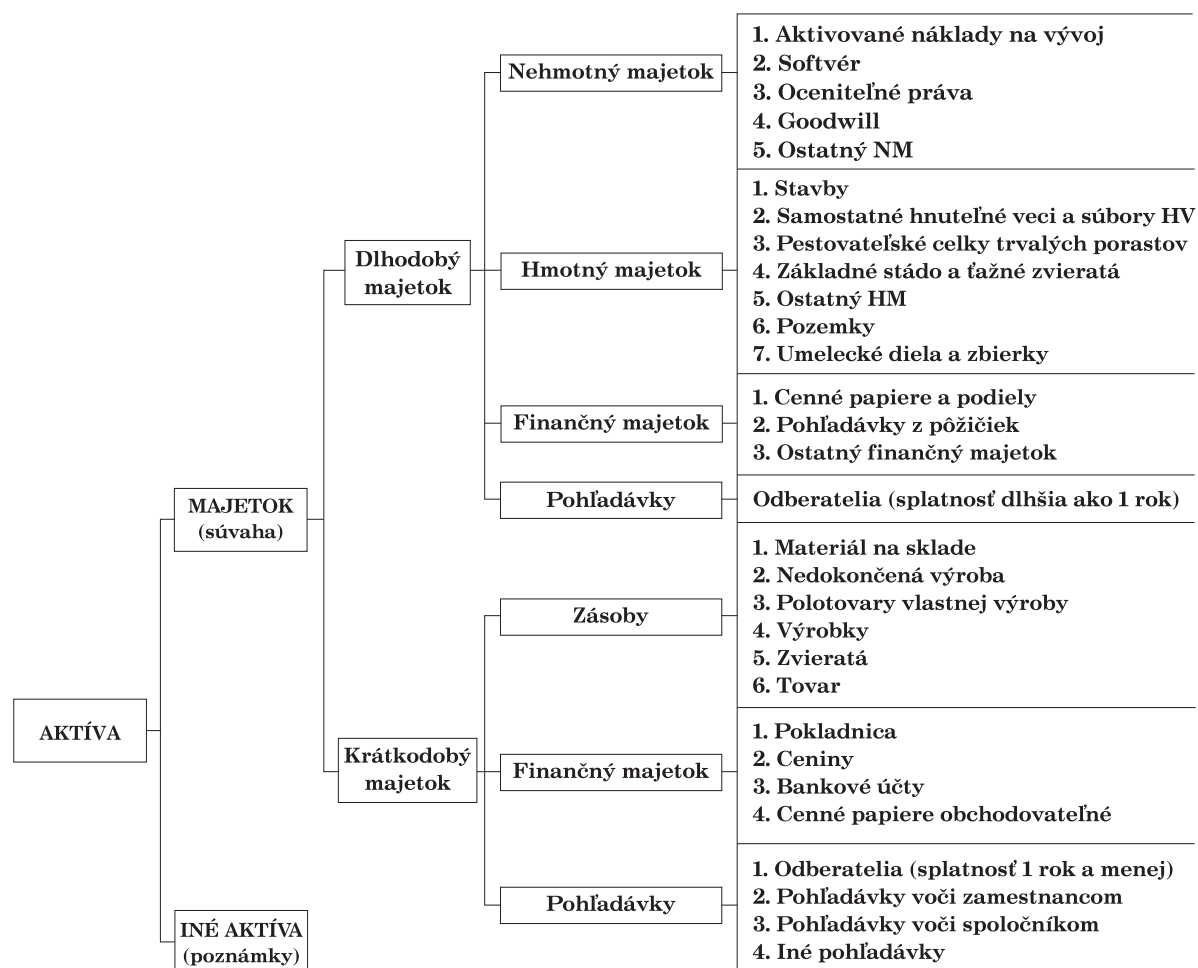
Prevádzkový cyklus výrobnej spoločnosti v spojitosti s kolobehom majetku z dlhodobého hľadiska
 Prevádzkový cyklus výrobnej spoločnosti

- Prevádzkový cyklus výrobnej spoločnosti zahŕňa niekoľko nasledujúcich medzistupňov:
- a) Od dodávateľov sa získajú suroviny a materiál (*inflow*).
  - b) Záväzky z obchodného styku voči dodávateľom sa uhradia v určitom časovom intervale dohodnutom s dodávateľmi (*outflow*).

- c) Suroviny a materiál sú na sklade do času, kým sa nepoužijú vo výrobe (súčasť nákladov nedokončenej výroby). Môžu vzniknúť aj ďalšie záväzky, napr. voči zamestnancom vo výrobe, resp. iné záväzky spojené s režijnými nákladmi.
- d) Po dokončení rozpracovaných výrobkov sú tieto na sklade, kým sa nepredajú. Predaj možno realizovať na faktúru (vznik pohľadávok voči odberateľom).
- e) Predajom sa získavajú peňažné prostriedky v hotovosti, resp. sa zinkasujú úhrady faktúr od odberateľov.
- f) Prevádzkový cyklus je teda obdobie medzi platbou dodávateľom za materiál, suroviny a príjmom úhrad od odberateľov. Ak sa doba obratu zásob a doba inkasa pohľadávok predlžuje a zároveň sa doba úhrady dodávateľom skráti, prevádzkový cyklus sa predlžuje a objem pracovného kapitálu, ktorý je potrebný na zabezpečenie prevádzkových činností, vzrastie.

AKTÍVA A ICH ROZDELENIE

Rozdelenie majetku – majetková štruktúra podniku:

- časové hľadisko:**
  - krátkodobý majetok – KM – doba užívania maximálne jeden rok (alebo jedno účtovné obdobie),
  - dlhodobý majetok – DM – doba užívania minimálne jeden rok;
- vecné hľadisko (z hľadiska jeho podstaty):**
  - hmotný majetok – HM,
  - nehmotný majetok – NM,
  - finančný majetok – FM;
- hodnotové hľadisko – dlhodobý hmotný a nehmotný majetok:**
  - odpisovaný,
  - neodpisovaný;

PRÍKLAD 3

Akciová spoločnosť prevádzkuje sieť hotelov Dampinski, Inc. Klasifikujte nasledujúce položky – či ide o aktíva, vlastné, alebo cudzie zdroje, priradte im správny názov v účtovníctve a zostavte súvahu bez finančných údajov na konci mesiaca decembra 2016.

1. Zbrane pre bezpečnostnú službu.
2. Licencia na prevádzkovanie hotelových služieb.
3. Peňažné prostriedky v USD, GBP a EUR.
4. Pracie automaty v suteréne hotelov.
5. Objem peňažných prostriedkov, ktoré treba odvieť za zamestnancov do zdravotnej a sociálnej poisťovne.
6. Nerozdelená strata minulých rokov.
7. Vydané dlhopisy s dobou splatnosti 180 dní.
8. Dosiaľ nezaplatené mzdy zamestnancov za mesiac jún.
9. Textilie na šitie uterákov vo vlastnej dielni.
10. Záväzky voči dodávateľom.
11. Predplatenie odborných časopisov – 1. decembra 2016 zaplatené spoločnosti Trend, s. r. o., na rok vopred.
12. Bankový úver na osem rokov s úrokom 6 % p. a.
13. Prijaté preddavky – rezervácia ubytovania na budúcu jarnú sezónu.
14. Investícia do spoločnosti zásobujúcej sieť hotelov Dampinski, Inc., pekárskymi výrobkami – 70 % vlastnícky podiel.
15. Ušité uteráky na sklade výrobných prevádzky.
16. Nezinkasované odberateľské faktúry.
17. Základné imanie tvorené kapitálom z emisie kmeňových akcií v menovitej hodnote.
18. Kapitál získaný z emisie kmeňových akcií nad ich menovitú hodnotu.
19. Zákonný rezervný fond tvorený zo zisku.
20. Tržby z prenájmu sály na plesovú sezónu zinkasované vopred.

Strana aktív	Súvaha k ..... (v €)		Strana pasív
DM			VZ
KM			CZ
ČR			ČR
	Spolu aktíva	Spolu pasíva	

Vysvetlivky:

DM – dlhodobý majetok, KM – krátkodobý majetok, ČR – časovo rozlíšené aktíva, cudzie zdroje, VZ – vlastné zdroje, CZ – cudzie zdroje.

4. kapitola

MD	022 - SHV	D	MD	082 - Oprávky k SHV	D	MD	511 - Odpisy	D

..... účet   ..... účet   ..... účet

Otváranie účtov aktív a pasív pomocou účtu 701**RIEŠENÝ PRÍKLAD 2**

Spoločnosť JADRAN, s. r. o., mala k 30. októbru 2016 tento stav majetku a zdrojov krytia:

Tovar na sklade a v predajniach 8 500 €; Zmenky na úhradu 1 200 €; Bankové úvery 40 000 €; Stavby 100 000 €; Samostatné hnutelné veci a súbory HV 58 800 €; Odberatelia 960 €; Bankové účty 4 000 €; Zamestnanci 11 200 €; Zákonný rezervný fond 5 000 €; Prijaté preddavky 500 €; Poskytnutý preddavok 1 200 €; VH zisk bežného obdobia 80 000 €; Náklady budúcich období 12 000 €; Základné imanie ..... €.

a) Zistite výšku základného imania a zostavte súvahu.

b) Otvorte účty hlavnej účtovnej knihy k 1. novembru 2016.

Riešenie:

a) Zostavenie súvahy a výpočet výšky základného imania

Strana aktív	Súvaha k 31. 10. 2016 (v €)	Strana pasív	
Stavby	100 000,-	Základné imanie	47 560,-
Samostatné HV a súbory HV	58 800,-	Zákonný rezervný fond	5 000,-
Tovar na sklade a v predajniach	8 500,-	(710)VH zisk bežného obdobia	80 000,-
Bankové účty	4 000,-	Zmenky na úhradu	1 200,-
Odberatelia	960,-	Prijaté preddavky	500,-
Poskytnuté preddavky	1 200,-	Zamestnanci	11 200,-
Náklady budúcich období	12 000,-	Bankové úvery	40 000,-
Spolu aktíva	185 460,-	Spolu pasíva	185 400,-

Platí bilančný princíp A = P, z toho:

ZI = aktíva - VZ okrem ZI - CZ =

= A - (ZRF + VH zisk) - (zmenky na úhradu + prijaté preddavky + zamestnanci + bankové úvery)

= 185 460 - 85 000 - 52 900 = 185 460 - 137 900 = 47 560 €

Na základe bilančného princípu ďalej platí:

Konečné zostatky aktív a pasív v súvahe k 31. októbru 2016 sa stávajú začiatočnými stavmi aktív a pasív v súvahe k 1. novembru 2016.

Strana aktív	Súvaha k 1. 11. 2016 (v €)	Strana pasív	
Stavby	100 000,-	Základné imanie	47 560,-
Samostatné HV a súbory HV	58 800,-	Zákonný rezervný fond	5 000,-
Tovar na sklade a v predajniach	8 500,-	VH zisk v schvaľovaní	80 000,-
Bankové účty	4 000,-	Zmenky na úhradu	1 200,-
Odberatelia	960,-	Prijaté preddavky	500,-
Poskytnuté preddavky	1 200,-	Zamestnanci	11 200,-
Náklady budúcich období	12 000,-	Bankové úvery	40 000,-
Spolu aktíva	185 460,-	Spolu pasíva	185 400,-

b) Otvorenie účtov k 1. novembru 2016

MD	701- Začiatkový účet súvahový	D	
Základné imanie	47 560,-	Stavby	100 000,-
Zákonný rezervný fond	5 000,-	Samostatné HV a súbory HV	58 800,-
VH zisk v schvaľovaní	80 000,-	Tovar na sklade a v predajniach	8 500,-
Zmenky na úhradu	1 200,-	Bankové účty	4 000,-
Prijaté preddavky	500,-	Odberatelia	960,-
Zamestnanci	11 200,-	Poskytnuté preddavky	1 200,-
Bankové úvery	40 000,-	Náklady budúcich období	12 000,-
Spolu MD	185 400,-	Spolu D	185 460,-

MD 021 - Stavby	D	MD 022 - SHV	D	MD 411 - Základné imanie	D
ZS (701) 100 000,-		ZS (701) 58 800,-		ZS (701) 47 560,-	
MD 132 - Tovar na sklade a v predajniach	D	MD 421 - Zákonný rezervný fond	D	MD 431 - VH zisk v schvaľovaní	D
ZS (701) 8 500,-		ZS (701) 5 000,-		ZS (701) 80 000,-	
MD 221 - Bankové účty	D	MD 311 - Odberatelia	D	MD 314 - Poskytnuté preddavky	D
ZS (701) 4 000,-		ZS (701) 960,-		ZS (701) 1 200,-	
MD 381 - Náklady budúcich období	D	MD 322 - Zmenky na úhradu	D	MD 331 - Zamestnanci	D
ZS (701) 12 000,-		ZS (701) 1 200,-		ZS (701) 11 200,-	
		MD 324 - Prijaté preddavky	D	MD 461 - Bankové úvery	D
		ZS (701) 500,-		ZS (701) 40 000,-	

Súvaha po zapísaní 3. účtovného prípadu

Nové konečné zostatky analyzovaných položiek k 9. septembru 2016, ostatné položky ostávajú nezmenené:

- Bankové účty: $415\ 000 - 10\ 000 = 405\ 000$,
- Pokladnica: $70\ 000 + 10\ 000 = 80\ 000$.

Strana aktív	Súvaha k ..... 2016 (v €)	Strana pasív
Softvér	Základné imanie	4 000 000,-
Stavby	Zákonný rezervný fond	500 000,-
Samostatné HV a súbory HV	Nerozdelený zisk minulých rokov	650 000,-
Ostatné realizovateľné CP	Dodávatelia	260 000,-
Materiál na sklade	Prijaté preddavky	150 000,-
Nedokončené výrobky	Zamestnanci	50 000,-
Výrobky	Daň z pridanej hodnoty	250 000,-
Bankové účty	Bankové úvery	1 200 000,-
Pokladnica		
Odberatelia		
Spolu aktíva	Spolu pasíva	7 060 000,-

4. Úhrada druhej polovice dodávateľskej faktúry za dosky vo výške 30 000 € z bankového úveru.

(Doklad: výpis z úverového účtu.)

Analýza: Hospodárska operácia spôsobí zníženie stavu záväzkov voči dodávateľom a zvýšenie záväzku voči banke za poskytnutie úveru o 30 000 €. Celkové aktíva a pasíva ostávajú nezmenené.

Zmena: +P, -P

Súvaha po zapísaní 4. účtovného prípadu

Nové konečné zostatky analyzovaných položiek k 12. septembru 2016, ostatné položky ostávajú nezmenené:

- Bankové úvery: $1\ 200\ 000 + 30\ 000 = 1\ 230\ 000$,
- Dodávatelia: $230\ 000 - 30\ 000 = 200\ 000$.

Strana aktív	Súvaha k ..... 2016 (v €)	Strana pasív
Softvér	Základné imanie	
Stavby	Zákonný rezervný fond	
Samostatné HV a súbory HV	Nerozdelený zisk minulých rokov	
Ostatné realizovateľné CP	Dodávatelia	
Materiál na sklade	Prijaté preddavky	
Nedokončené výrobky	Zamestnanci	
Výrobky	Daň z pridanej hodnoty	
Bankové účty	Bankové úvery	
Pokladnica		
Odberatelia		
Spolu aktíva	Spolu pasíva	

VZOROVÝ PRÍKLAD

V sklade tovaru sa zaznamenali takéto stavy a pohyby zásob:

			Tovar/Tržby	
Zač. stav:	40 kusov v jednotkovej cene	5,00 € za kus	Spolu:	200,-
Nákup 1: ⁶	60 ks	5,50		330,-
Predaj 1: ⁷	70 ks	8,00		560,-
Nákup 2:	50 ks	5,80		290,-
Predaj 2:	45 ks	8,00		360,-

Celkový počet kusov na sklade tovaru:	150 ks
Predaný tovar:	115 ks
Konečný stav na sklade tovaru:	35 ks

Priebežná metóda FIFO

Počíta sa vždy v čase výdaja tovaru zo skladu. Najčastejšie sa tovar vydáva zo skladu pri každom predaji, bude sa teda účtovať ako náklad účtovnej jednotky – Predaný tovar, ale aj pri darovaní tovaru (náklad – Dary) atď. V učebnici je tento výpočet uvedený a zároveň demonštruje formu zápisu v skladovej karte Tovar na sklade a v predajniach.

V čase Predaja 1: predaných 70 kusov v predajnej cene – účtuje sa v prospech účtu 604 vznik tržieb z predaja tovaru v predajných cenách a zároveň vznik pohľadávky pri vystavení faktúry odberateľovi na ťarchu účtu 311 – Odberatelia.

Zároveň sa predaný tovar v čase Predaja 1 – predaných 70 kusov – vydáva zákazníkovi zo skladu a záleží na účtovnej jednotke, akú metódu používa na ocenenie zásob pri vyskladnení tovaru zo skladu. V našom príklade je to priebežná metóda FIFO.

Zaúčtuje sa vznik (prírastok) nákladu z titulu predaného tovaru a úbytok tovaru zo skladu.

Zač. stav:	40 kusov v jednotkovej cene	5,00 € za kus	Spolu:	200,-
Nákup 1:	60 ks	5,50		330,-
Predaj 1:	70 ks	8,00		560,-

Predaný tovar v čase Predaja 2: vznik nákladu Predaný tovar (504) – predaných 70 ks

40 x 5,00 =	200,00 €
30 x 5,50 =	165,00 €
70 ks	365,00 €

Zaúčtujeme: 365 €	MD	D
	Predaný tovar (504)	Tovar na sklade a v predajniach (132)

Predaný tovar v čase Predaja 2: predaných 45 kusov

Zostatok po prvom predaji:	30 ks	5,50	165,-
Nákup 2:	50 ks	5,80	290,-
Predaj 2:	45 ks	8,00	360,-

Predaný tovar (504) v čase Predaja 2:

30 x 5,50 =	165,00 €
15 x 5,80 =	87,00 €
45 ks	252,00 €

Konečný stav zásob na sklade a v predajniach 35 ks x 5,80 € = 203 €

Zaúčtujeme: 252 €	MD	D
	Predaný tovar (504)	Tovar na sklade a v predajniach (132)

⁶ V obstarávacích cenách, resp. vlastných nákladoch, resp. v reprodukčnej obstarávacej cene podľa spôsobu obstarania tovaru.

⁷ V predajných cenách.

10

VŠEOBECNÉ ÚČTOVNÉ ZÁSADY Z POHLADU IFRS⁹

ZOPAKUJME SI

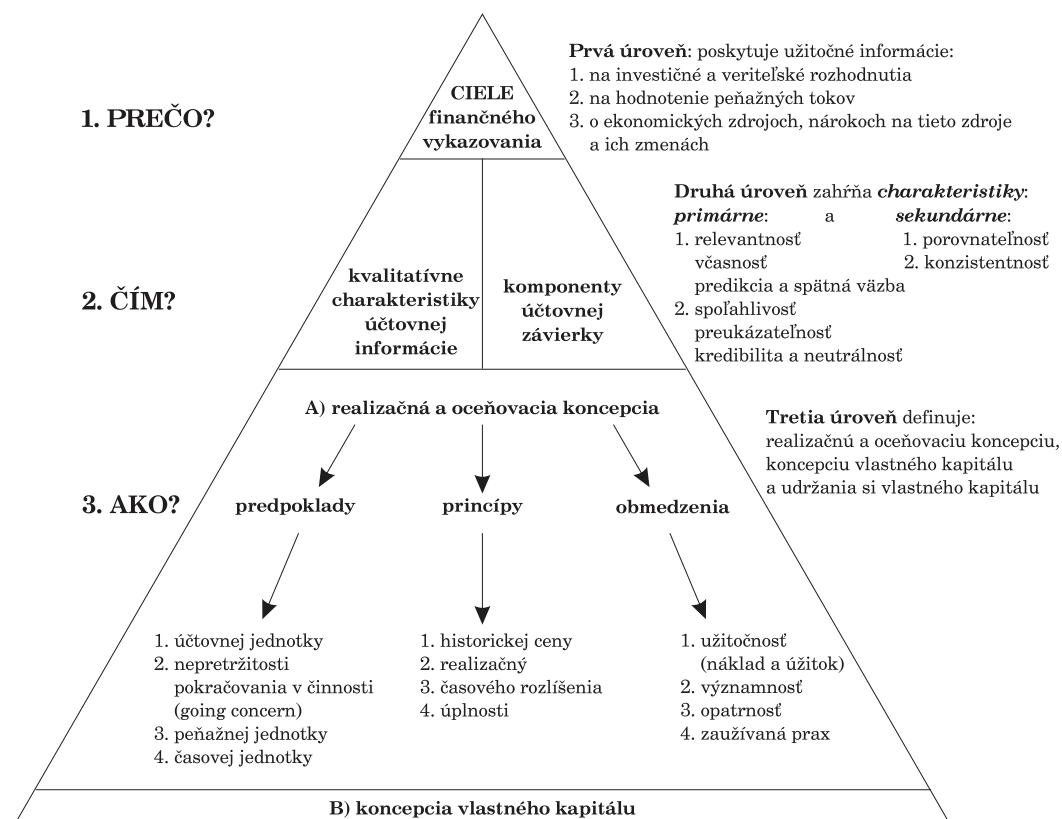
Finančné účtovníctvo je proces, ktorého završením je zostavenie účtovnej závierky, t. j. finančných výkazov, a to: súvahy, výkazu ziskov a strát, poznámok, prehľadu peňažných tokov a výkazu o zmenách vo vlastnom imaní, týkajúcich sa účtovnej jednotky ako celku, na použitie externými a internými užívateľmi.

Základný cieľ účtovníctva¹⁰:

Poskytovať verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii podniku, resp. o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky.

- **verný** – zodpovedá skutočnosti a je v súlade s ustanovenými účtovnými zásadami a účtovnými metódami,
- **pravdivý** – sú pri ňom použité účtovné zásady a účtovné metódy, ktoré vedú k dosiahnutiu verného zobrazenia skutočnosti v účtovnej závierke.

Podstata Rámцovej osnovy zostavovania a vykazovania účtovnej závierky [5].

⁹ Medzinárodné štandardy finančného vykazovania.

¹⁰ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 7 ods. 1.

ZÁVEREČNÝ SÚHRNNÝ PRÍKLAD 2

Spoločnosť Breza, s. r. o., je platcom DPH. Predmetom činnosti je výroba policových zostáv a ich predaj. Spoločnosť mala k 31. decembru 2015 nasledujúci stav majetku a zdrojov majetku:

Strana aktív	Súvaha k 31. 12. 2015 (v €)		Strana pasív
Oceniteľné práva	30 000,-	Základné imanie	50 000,-
Stavby	100 000,-	Zákonný rezervný fond	5 000,-
Bankové účty	40 000,-	Výsledok hospodárenia - zisk	40 500,-
Pokladnica	10 000,-	Daň z príjmov	9 500,-
Odberatelia	25 000,-	Bankové úvery	100 000,-
Spolu aktíva	205 000,-	Spolu pasíva	205 000,-

Na valnom zhromaždení akcionárov 4. apríla 2016 sa rozhodlo, že zo zisku dosiahnutého v roku 2015 sa formou dividend vyplátí akcionárom 20 % (364 - Záväzky voči spoločníkom a členom pri rozdelení zisku) a 2 % sa použijú na tvorbu zákonného rezervného fondu (421 - ZRF). Zvyšok zisku sa použije na znovuinvestovanie (428 - Nerozdelený zisk minulých rokov).

Úloha 1 V priebehu prvého polroka 2016 nastali okrem spomínaného aj ďalšie účtovné prípady. Otvorte účty k 1. januáru 2016, zaúčtujte účtovné prípady, doplňte predkontácie, preneste na účty, uzavrite účty a vyčíslite výsledok hospodárenia za jednotlivé činnosti. Následne vyčíslite daň z príjmov a zaúčtujte ju. Doplňte chýbajúce údaje a sumy.

Úloha 2 Zostavte súvahu a výkaz ziskov a strát.

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma (v €)	Účtovací predpis	
				MD	D
0.		Prerozdelenie zisku: a) na dividendy b) na tvorbu ZRF c) zvyšok	....		
1.	FAD	Spoločnosť nakúpila pílu na faktúru od platcu DPH: a) cena píly b) DPH	10 000,-		
2.	VPD	Spoločnosť zaplatila v hotovosti za dopravu a montáž píly (spoločnosť nie je platca DPH)	1 500,-		
3.	PZU	Na základe protokolu o zaradení sa píla uviedla do užívania v obstarávacej cene	.....		
4.	VPD	Nákup 1 000 ks majetkových cenných papierov (8 % celkového počtu emitovaných akcií): a) menovitá hodnota 10 €/ks b) trhová cena 15 €/ks c) poplatky maklérovi	 100,-		
5.	PZE	Na základe protokolu o evidencii sa zaevidovali realizovateľné cenné papiere a podiely v ..... cene	.....		